

Néplwidék

Bácskai Napló
POLITIKAI NAPILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ: KÖNYA LAJOS.

MEGJELENIK	
mind hétfő délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szabadka, IV., Rákóczi-út 20. Telefonszám 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hordva	
egész évre	— — — 32—
fél évre	— — — 16—
negyed évre	— — — 8—
Videkre postán küldve	
egész évre	— — — 32—
fél évre	— — — 16—
negyed évre	— — — 8—

Apponyi, Andrássy és Esterházy tárgyalása.

Budapest, szept. 18. Apponyi Budapestre utazását tegnap reggelről estére toltta ki. Andrássy Gyulával és Esterházy Mórival tárgyalta. Esterházy informálta mind a kettőjüket a külpolitikai helyzetről.

Az osztrák képviselőház összehívása.

Bécs, szeptember 18. Az osztrák képviselőház október elsején ül össze.

Razzia a máramarosi zsidók közt.

Máramarossziget, szeptember 18. A tegnapi hosszunapon Máramarossziget összes zsidó templomait és imaházait katonai rendőrség fogta körül és többeket, kiknél nem volt katonai igazolvány, letartóztatott. A hitközség elnöke a polgármesterhez fordult panaszával, de mikor visszatért a templomba, nem engedték be.

A szefardi hitközség nagytemplomában a főrabbi megszakította az istentiszteletet és fölkérte a katonaság parancsnokát, hogy vonja vissza a kordont, mert ő felelősséget vállal a templomban imádkozó minden híveiért. Pocs hadnagy, a kirendelt katonaság parancsnoka a kérésnek nem tett eleget, mire a főrabbi több előkelő hívével, köztük Heller dr. városi főorvossal a távollevő főispánt helyettesítő Szabó József alispánhoz fordult, de a katonai rendőrség a küldöttséget körülfogta és szuronyt szegezett neki.

Schilling báró altábornagy a katonaságot bevonatta.

A többi imaház előtt a katonaság puskatüzzel támadt az ellenszegülő zsidókra, akik fölkeresték az alispánt és polgármestert.

Schilling altábornagy sajnálatát fejezte ki az eset fölött, mely az ő tudta nélkül történt. A legszigorubb vizsgálat elrendelését igérte meg.

Milyen lesz a válasz?

Bécs, szept. 18. Illetékes diplomáciai helyen az osztrák-magyar békejegyzékre eddig megnyilatkozott hangokat és a várható fejleményeket ezekben foglalják össze: Eddig csak lapvélemények érkeztek a jegyzék fogadtatásáról. A legtöbb lap nyilatkozata abban a hibában szenved, hogy szerintük mi csak technikai eszközt ajánlottunk. Általában azt mondhatjuk, hogy jegyzékünk az ellenséges államokban nem talált valami barátságos fogadtatásra, bár a felhivatalos lapok meglehetősen tapogatóznak. Valószínű, hogy a válasz nem lesz határozott elutasító s elvben elfogadják és csak a praktikus eredményekre való kilátást vonják meg a jegyzéktől.

E hónapban fölmentik a közlélmézési minisztert.

Bécs, szept. 18. Beavatott helyről nyert értesülés szerint Windischgrätz Lajos herceg közlélmézési miniszter felmentése még ebben a hónapban be fog következni. Egy előkelő katonai személyiségen kívül több magyar politikust is jelölnek a herceg utódjának, ami azonban mind attól függ, hogy az új miniszter kinevezésének időpontjában mennyire rendeződnek el a magyar parlamentben a pártviszonyok.

Windischgrätz herceg vagy a külügyminisztériumban lesz osztályfőnök, vagy pedig berlini nagykövet lesz.

A ker. sajtó nagyrabecsülése.

A sajtó hivatását, rendeltetését bővebben fejtegetni szalmacséplés volna. A betű embere ismeri, tudja a nagy befolyást, azt a hatalmat, melyet a sajtó a társadalomban, a közvélemény kialakításában, irányításában képvisel. A mindennapi életben ez napnál világosabban tapasztalható. Nincs a társadalmi, a politikai életnek számottevőbb megnyilvánulása, mely a sajtó figyelmét elkerülné. — Az ujságok minden kérdéshez hozzászólnak, mindenütt gyakorolják a maguk félelmetes, céltudatosan működő befolyásukat.

Az államfőknél, a kormányzóknál s lefelé mindenütt, „a kialakult közvélemény“ jön számításba. Annak szájaize szerint igazodnak legtöbbször. Rendjén volna mindez, ha a sajtó mindig a pártatlan közjót szolgálná.

Sajnos, ennek ép ellenkezőjét láthatjuk. A legtöbb ujságot önző érdekek, elsősorban a pénz irányítják, — kiadók ama szermeruan jellemző jelszava értelmében: melles, mit irunk, mit nyomunk a papírosra; a földelőg, hogy eladjuk.

Az ily ujságok következőleg a közjót, a becsületességet, olvasóik valódi érdekét csak másodrendű kelléknek tartják. Szóval keveset használnak, nem építenek az ilyen lapok, inkább erkölcs-, nemzetrontó munkát végeznek.

Pedig különösen mostanában nagyon szükséges a célirányos munkálkodás, az előrehaladás minden téren. — A négyéves háború fölötté viszszavetette, nagy próbára tette társadalmunkat, nemzetünket.

Szinte itt az utolsó óra, — hogy karöltve mindannyian hozzáfogjunk bajaink orvoslásához, boldogabb jövőnk kiépítése érdekében.

Megalkuvást nem ismerő, becsületes hazafiakra, Istentől, kötelességtudó tisztviselőkre, munkásokra van szükség.

lyekre, munkásokra van szükség.

Ilyenné kellene átgyurni, kinevelni mielőbb egész nemzetünket, minden tagjában. A társadalom, a polgárság egyik legfőbb nevelő, irányító szervek, — a sajtónak is tehát ilyenre kellene lennie.

Fölötte nagy a szükség az igazán hazafias, a tisztességes közjóért és a lelkiismeretes munka érvényesüléséért önzetlenül küzdő sajtóra. Sajnos, ilyen nálunk mostanában csupán a kimondottan ker. kath. sajtó, mely az ujságírás fontos hivatását valóban lelkiismeretes önzetlenséggel iparkodik betölteni. Csakhogy a mi ker. sajtónk még mindig vérszegény, gyenge a reá váró nagy feladatok teljesítésére. Míg a keresztényellenes sajtóval a harcot győzelmesen meg nem vívjuk, — míg nem lesz egész társadalmunkra kiható sajtónk, nem várhatjuk a mostani kozmopolita, önző nézetek, viszonyok javulását.

A keresztény sajtó hivatásának nagy horderejét ebből mindenki beláthatja, elsősorban az, ki hazánk keresztény jellegét fontartani és a háborút követő nagy nemzeti munkát sikerre vinni akarja.

A kormányzat a maga külső ráhatásával nem nevelhet önzetlen hazafiakat, lelkiismeretes, — mindenben a közjóért fáradó tisztviselőket, munkásokat. Előtérbe kell lépnie a lélekre való hatás eszközeinek, — az isteni igazságok álló vallásos szellemének. — Ennek nyomában mindenkor ott van az önzetlen hazafiság, a lelkiismeretes kötelességtudás, a tekintélytisztelet stbi. Ezen fontos kellékeknek az egész keresztény társadalomba való beültetése képezi a keresztény sajtó egyik legfőbb célját.

Templomon kívül terjeszti azt a keresztény szellemet, mely egyedül biztosítja egyének és államok zavartalan létét, a boldogabb jövő mielőbbi kiépítését, elérését.

Teljes joggal állíthatjuk: A ker. sajtónak fölötte magas-

tos a hivatása. Becsüljük tehát mindenkor érdeme szerint; támogassuk, mint a jobb jövő biztos eszközét tőlünk telhető áldozattal. Erőfeszítésünk nem vész kárba. Hasznát, gyümölcsét ha tán mi nem is — de gyermekeink, utódaink minden biznnyal élvezik és áldják a keresztény sajtót megteremtő, nagybecsülő elődeinket.

Nincs könyv, nem lehet tanulni.

40 diák közül 2 nek van könyve.

(Saját tudósításunk.) Akármennyire hirdették is a szabadkai könyvkereskedők, hogy lesz elég tankönyv a tanév elejére, mégis borzasztó tankönyvhiány van az összes iskolákban. Hiába akar a tanár tanítani. Sok tárgyból lehetlenség tanítania, mert nincs könyv az egész osztályban, jegyzeteket iratnia pedig a miniszteri rendelkezés szerint nem szabad. Így egyik iskolában majdnem mindenfajta könyvből csak 2-3 van egy-egy 40 diákból álló osztályban. Hiába sürgetik diákok és tanárok az összes szabadkai könyvkereskedőket, mindegyik csak igéri, hogy személyesen megy föl a könyvekért Budapestre, de egyik se teszi. Ennek az oka, mint mondják, vagy az, hogy ugyse kapnak a kiadó-cégeknek könyveket, mert nincs, vagy pedig egy kereskedő sem mer sokat hozni magával, mert fé, hogy míg ő odajár könyvekért, a másik könyvkereskedőnek már megérkezik Szabadkára a megrendelt könyv és annál veszik meg a diákok.

Pedig valamit kellene tenni; ha mást nem, küldjenek fel az iskolák egy egy megbízottat a hiányzó könyvekért, mert a tanításnak mégsem szabad csődöt mondania

JAJ,

irt a sógor Kinából!

Jellemző náborus eset fordult elő tegnap Pálicson. Az egyik budár, ki míg itthon volt, híros legény hírében állt, a feleségét is elzavarta 2 gyerekével együtt a háztól. hogy új asszonyt vegyen maga mellé, — bevonult katonának, majd orosz fogságba esett és 3 teljes esztendeje nem irt már semmit új asszonyának, aki persze azt hitte, hogy a Józsi elesett. Ennek a hírnek az öröme aztán összeadta magát egy muszkával és bizony a kismuszka is megjelent a magyar látóhatáron. Tegnap azonban az egész idillbe belevágott a krach. Az öreg budár, a fiatalasszony apja jajgatva panaszkodott minden ismerősnek, hogy:

— Jaj, jaj, irt a sógor Kinából! (Nem meri vejjének nevezni lányának balkezes urát.)

Hogy mi lesz a történet vége, csak akkor tudhatjuk meg, ha megjön a sógor a messze Kinából.

Kávéházakban kérje a „Délvidék“-et.

Anya- és csecsemővédelem Zomborban.

(Saját tudósítónktól.)

Zombor, szept. 18.

Vasárnap, folyó hó 15-én Baloghy Ernő főispán és neje a megye házában egy szűkebb körű értekezletre hívta össze Zombor városának vezetőségét. Az értekezleten megjelentek Kleiner Lajos polgármester, Skultéthy Ferenc alispán, Spitzer István megyei főorvos, Danninger Adám főorvos, Körmöczy Ernő apátplebános, Eperjesi Béla és neje, Margalits Ede és neje, Huber József főorvos.

Baloghy Ernő főispán az értekezleten ismertette az országos anya- és csecsemővédelem szövettségét és fölkérte a jelenlevőket annak támogatására. Megemlékezett a főispán továbbá a Zombori Szociális Missió Társulat kebelé-

ből kivált zombori szövetkezetről is, amely már eddig is győztes eredményt ért el és az országos szövettség mintájára lázasan dolgozik.

Kleiner Lajos polgármester a város részéről készségesen megígérte a szövettség támogatását. Dr. Danninger Adám hajlandónak nyilatkozott a védők kiképzését elvállalni. Dr. Spitzer István fölszólalásában azt kérte, hogy a zombori és a megyei szövettséget hozzák szorosabb kapcsolatba.

Végül a főispán még egyszer fölszólította a jelenlevőket, hogy a gyermekhalandóság leküzdésére az anya- és csecsemővédelem érdekében fogjanak össze mindnyájan.

A miniszter és a diákok.

— Vagy: aki vizet prédikál. —

Éppen a napokban történt, hogy a vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter ur szörnyű ukázt bocsátott ki a középiskolák tanáraihoz, hogy a magyar nyelv helyességére igen ügyeljenek a diákoknál. A miniszter ur azonban pár napra e rendelete után a hivatalos lapban egy másik rendeletet is bocsátott ki. Ebben aztán ő maga a legkormóndóbb magyartalanságokat követi el. — A rendelet 36 sorában 12 nagyobb merényletet találtunk a magyar nyelv ellen. Ezek a következők: igénybe vétettek, folyamatba tétessék, fenntartassák, elhalasztassák, vissza fognak bocsátatni. Ez csak csekély 5 olyan szenvedő ige, amelyeket könnyen lehetett volna eszekezdővel pótolni. A rendelet első sorába pedig ezt olvasuk: ugy a rendekezésem, mint a közvetlen vezetésem alatt álló stb. A főigazgatókhoz így a miniszter. És ugyanekkor ismerünk olyan főigazgatót, aki, ha az iskoláknak hozzája fölterjesztett jegyzőkönyveiben véletlenül csak egyetlen ilyen vagy — mint-es kifejezést talál, azt mint magyartalanságot a legnagyobb kéjjel huzza alá piros tintával és küldi vissza elriasztással. Tovább így ír a miniszter ur: ezen nehézségek... holott minden kezdő ujságírónak kell

már tudnia, hogy az ezen szó helyhatározó és nem alanyesete a mutató névmásnak.

Helyette 3 jó kifejezés is van: e nehézségek, ezek a nehézségek és eme nehézségek. A miniszter mégis az egyetlen rosszat választja. Ez a szó: gabonaabszolgáltatás, kétszer is előfordul a 36 sorban, de miad a kétszer elváltatva, így: gabona beszolgáltatás.

A miniszter tehát nem tudja, hogy a főnévi összetételek mindig egy szóba kell irni. Akkor helyett azt írja a miniszter: olyan nagy, vonatkozóan helyett pedig: vonatkozólag. A felsorolt 12 hibán kívül pedig még fölöslegesen idegen szavakat is használ, még pedig rosszul: ilyenek: reductio, aktio (k val, nem e vel és ti-vel, nem ei-vel).

Talán fölösleges is folytatni a bírálatot. Legfeljebb azt tanácsolnók Zichy János miniszter urnak, hogy ha meg akar tanítani valakit a helyesírásra, először maga is tanuljon meg helyesen írni magyarul, mert különben a kutya se fogadja meg a tanácsát, miként annak az orthodox papnak, aki a sárga földig leszidta hiveit, ha disznósírral főztek, maga pedig 2 hatalmas pocát is hizlalt téli-re.

Kirgiz.

Dühöng a baromfivész Szabadkán.

(Saját tudósításunk.) A legtapasztaltabb gazdasszonyok sem bírják megmondani, mi az oka az idén Szabadkán az elképzelhetetlen mértékben dühöngő baromfivésznek, mely nem épen most lépett föl, — hanem már májusban és júniusban kezdett mutatkozni. — Igen sokan panaszkodtak már akkor, hogy kikelt csirkéik és kacsaik közül — egyetlenegy sem maradt.

Egy kisebb tisztviselő felesége azzal iparkodott a husinságon segíteni, hogy vett (elég drágán, koronájával) 60 darab tyuktojást és 25 kacsatojást (1 korona 25 fillérjével). Ezeket megültette szépen és ki is kelt 60 csirkéje, — de nem nagy öröme, — mert 4 hét alatt lassankint mind elhullott, — pedig úgy gondozta őket, mint ahogyan a földművelési miniszter által kiadott utmutatóban olvasta. — Meg

maga sem kezdő baromfitenyésztő már. A 25 kacsatojásból pedig egy kelt ki neki és az is elhullott.

Egy törvénytörő bírónak szépen fejlődtek a csirkéi, — számszerint kilencvenen, még pedig műanyagával, éjjel, de nappal is legtöbbnyire rostély alatt a szabadban tartotta egészen 4 és fél hónapos korukig. És most jött rájuk a dögvész. Eddig kimélték őket, nem ettek belőlük, most pedig három híján mind elpusztult egyszerre. De így vannak mások is az idén. És még sokan csodálkoznak azon, hogy drága a tyuk, 40-50 korona. De ennél is úgy tesznek most a falusi és tanyai asszonyok, mint a jó kereskedő: ha valamin veszített, vagy ha meglopták, vagy esetleg elkoboznak tőle valamit, azt mondja rá: nem baj, majd behozom a többin, s mi megmaradt. — A legtöbb baromfi,

nevelő asszony is így tesz. — Ha elpusztultak a csirkék, újra ültet és eladja a két hetes csirkéket a piacon 5 koronáért darabját. S mindig van aki megveszi, nem tudván, hogy dühöng Szabadkán a baromfivész és könnyen elpusztulhatnak drágán vett csirkéi.

Szervezkedjenek a gazdák.

A magyar földművelő gazdák becsülettel álltak meg a helyüket a fronton és a front mögött egyaránt. Ott győzelmre vitték a magyar zászlót, itt kenyeret adtak két ország népének és hadseregének. Ennek dacára a legtöbb gáncs a gazdákat éri. Az ujságok versengve ócsárolják a földművelő népet, uzsorával vádolják s ellene hangolják a városi lakosságot, Maximálva van a gazda valamenyny terménye, de az ipari cikkek maximálását a pénz urai meggátolják. A gazdától mindent elrekvirálnak, de sőtét a háza, mert nem kap petróleumot, nem küldheti gyermekét az iskolába, mert méregdrága a lábbeli és uzsoráron is alig kap ruhát. A gazdasági anyagot és eszközöket uzsoráron veszi.

A nemzetközi szocialisták alig 50=30 ezren vannak; de minden kívánságuk teljesül, mert szervezkedtek. A földművelő gazdák majd százszor annyian vannak, de semmire se mennek, mert szervezetlenek.

Összeseküdtök a gazdák ellen a merkantilisták, radikálisok és nemzetköziek. A bankok elszedik a földet a harctérről visszatérő földművelők elől, A háború huszezer millió koronás költségeit a gazdákkal akarják megfizettetni, mert elhitették a közvéleménnyel, hogy a földművelő osztály nyakig uszik a bankokban.

Útött a tizenkettedik óra. Minden egyes földművelő gazdát kötelékébe vesz fel a Darányi Ignác vezetése alatt álló Magyar Gazdasszövetség évdíjas tagnak évi 6 korona díjjal, melyért címszalag alatt mindegyiknek „A Barázda” című képes politikai és mezőgazdasági hetilapot megküldi. Ezt az ujságot, mely a kisgazdákat a szervezkedésre és a gazdálkodás fejlesztésére vezeti, egyenesen az új mozgalom kedvéért indította meg a Magyar Gazdasszövetség, hogy nagyon olcsó, jól szerkesztett és eleven ujságot adjon minden gazda kezébe.

Figyelmeztetünk arra, hogy népművelő ujságokat terjesztenek mostanában a szabadgondolkodó radikálisok és nemzetközi szocialisták a falusi nép körében, hogy a vallásos és nemzeti érzést kioltják belőle. Ezt az aknamunkát, mely a falu mostani vezetőitől akarja a népet elidegeníteni, csak „A Barázda” tudással és becsülettel fölvertezzint fegyverével lehet ellensúlyozni.

— Nem lesznek közéletmezési kormánybiztosok. A jövőre vonatkozólag — mondta Nagy Ferenc államtitkár — nem tartom valószínűnek, hogy a közéletmezési kormánybiztosi tisztség fenmaradjon. Az idei terméskampány befejeztével, azt hiszem, befejeződik a kormánybiztosok hivatala és munkája is.

A mozik városítása.

Városok kongresszusának felirata

A moziknak városi kezelésbe való vétele ellen természetesen fellegetek az érdekeltek. Az érdekelteknek egész seregét csoportosították a mozik városítása ellen. A magyar városok kongresszusának állandó bizottsága ért szem előtt tartva a városok érdekeit, feliratban fordult Weiler miniszterelnökhöz. A felirat többek között ezeket mondja:

"A mozgóképfényképipar az utóbbi években nagyon örvendős lendületet vett ugyan, azoaban fejlődésével aránylag jelentkeztek azok a káros hatások is, amelyek főleg a gyermekekre és a művelődési elemekre rendkívüli veszedelemnek a csiráját rejtették magukban. A fiatal büncsejtek statisztikája ismeri bizonyossággal, hogy míg, míg egyes lelkiismeretlen alkalmozók kevés kockázat és munka mellett rengeteg bevételre jutottak, a mozik erkölcsrontó hatása mily gazdagon szedte elő a züllésnek kitett fiatalok között."

Budapest és környékén maiban volt körülbelül ugyanannyi mozifilm, mint Anglia 17 nagyobb városában. — Nem tudjuk azt, hogy ezek a fiatalok mind a mozi miatt kerültek a züllés útjára, de állítjuk, hogy a moziknak rendkívül káros hatása van a serdülőfélfelben a fiatalokra."

Ezek után az érdekes adatok így folytatja a felirat:

"A mozgóképfényképipar ez-az erdélyi tulajdonosai részéről gyakran halljuk azt a panaszt, hogy a községi elhelyezéssel, amennyiben a költséges befektetések a városok maradványai, nagy károkozás éri őket. Szerintünk károsról alig lehet szó, mert befektetések a vállalatok nagy jövedelmességét folytán másoktól elmaradnak a régebbi vállalatoknál, az újabbaknál nagyrészt már letérlesztettek, vagy a múlt évi túrelmi idő hozzáadásával fogynak törlesztetni. De ez a túrelmi különben sem adhat okot aggodalomra, mert egy a városoknak, mint a községeknél érdekeltek áll, hogy már csak az a város, amely a községi elhelyezésében is megmarad, az érdekeltek számára alkalmas helyiségek bérszerződéseit átvállalják, a valamire való befektetéseket pedig illő áron megvásárolják."

Ugyanez áll a jelenlegi vállalatok alkalmazottaira is.

"A mozgóképfényképipar városi kezelése, az ellenőrzése oly egyszerű s annyira nem kíván valami különleges szakképzettséget, hogy a városok községi elhelyezése nemcsak a községi elhelyezést ígér a városoknak, hanem amellől a mozgóképfényképipar korszakalkotó találmányát a községi elhelyezés ténye fogja megilletni, az ellenőrzésnek szemléltető, könnyed, szóhozjáró módon való terjesztését, továbbá az erkölcsnemesítését és a hazafias szellem ápolását a szolgálataiba állítani."

Kérjük Nagyméltóságodat, ne hagyja magát a javaslat ellen megfélemlítőleg rendezett sajtótámadások megintáztatni, hanem méltóságos és a képviselői bizottságok által megválasztottan elfogadásra ajánlja."

A kis osztrákok meghiztak.

— Négytől 11 kilóig nehezebb mindegyik. —

Zombori tudósítónk jelenti, hogy Balogh Ernő főispán és Spitzer István várm. főorvos kin jártak Topolyán és megnézték az ott tartózkodó osztrák gyerekeket és örömmel állapították meg, hogy az 50 kis osztrák összesen 260 kgrammot hizott. A legkisebb mennyiség. amit egy-egy magára szedett, 4 kilogramm, a legnagyobb 11 kgramm.

Ugyancsak zombori tudósítónk jelenti, hogy azon gazdák számára, akiknél osztrák gyermekek vannak, 375 ezer drb cigarettára érkezett. A kiosztást már meg is kezdték a gazdák között, minde-

gyik gazdára jut 70-75 drb cigarettára.

Amikor mindezeket örömmel regisztráljuk, csak arra leszünk kíváncsiak, hogy amennyit hiztak a kis osztrákok, nem fognak-e a télen ugyanezt soványodni a mi szegény magyar népünk gyermekei, Hinni szeretnők, hogy gazdaközönségünk dícséretre méltó jószívúsága, amellyel az osztrák gyermekek ügyét fölkarolta, nem csak az osztrákokkal üzött muló sport, hanem éreztetni fogja jótékony hatását a tél folyamán a szegény magyar gyermekeken is.

Kik kapnak halat a városi halcsarnokban?

(Panaszos levél.) A városi "halcsarnokban" tudvalevően maximális áron lehet halat kapni. Ennek következtében elhatároztam, hogy a drága húst legalább hetenként egyszer az olcsóbb halat fogom pótolni. E célból a múlt napok egyikén már kora reggel megjelentem a halcsarnok előtt. Ekkorra természetesen már óriási ember-tömeg szorogott egymás hátán és várt türelmesen. Ebben a tolongásban feltűnt több "nőniko", aki a helyét sohasem találta és úgy látszott, mintha még növelni akarta volna a tolongást.

Végre kiárusításra került a hal. Röviddel ezután kilépett az első sorból egy asszony, aki egészen nyugodtan kb. 10-15 kg halat vitt tova. (A háboruban ugyanis megszoktuk azt, hogy az emberek megelégedett mosollyal arcukon távoznak, különösen akkor, ha csak és maximális áron kapnak.) Az utána következők azonban már csak legfeljebb 3 kg-ot kaptak. Másnak nem is adtak többet, migsem a fent említett "rakoncátlankodókra" nem került a sor. Ezek ismét jóval több halat kaptak.

Midőn ezt az egyenlőtlen elbántást láttam, keserűségemben, no meg azért is, mert a hal elfogyott, eltávoztam a halcsarnok tájékáról. Körülbelül egy fél óra múlva vetődtem ismét arra; hát csodák csodája, eladó hal volt a piacon, természetesen nem a csarnokban, hanem künn a téren és nem a maximális áron, hanem egy kicsit drágábban, csak 14 K ért kg-onként. Mekkora volt azonban meglepetésem, midőn a halat árusító asszonyban arra az illető nőnikére ismertem, aki a csarnokból 40 kg-ot vitt el egyezre. Mellette drága hozzátartozói. Most már mindenki sejteti, hogy a "fákélnökök" ültek és boldogan számlálták azokat a boldogtalan vevőket, kik elkéstek és így tőlük voltak kénytelenek vásárolni.

Azt hiszem, az esetet eléggé megvilágítottam a közérdekben ez irásommal. Most már csak arra volna kíváncsi, mikor lép közbe a hatóság és mikor szünteti meg a szegény nép ily módon való kiuzsorázását.

Tisztelettel

Ivics Tamás.

Rendelje meg a Délvidéket a haretéren levő hozzátartozóinak minél előbb!!

NAPI HIREK.

— Be kell adni az osztrák csemetéket. Barta Antal dr. városi tisztifőorvos az osztrák gyermekeket tartó szülőket értesíti, hogy a náluk üdülésre kiadott osztrák gyermekek szeptember 20-án (pénteken) utaznak el Szabadkáról. — Felkéri ennél fogva az érdekelteket, hogy a náluk lévő gyermekeket teljes felszerelésükkel szeptember 20-án délelőtt 10 órakor a városháza udvarán adják át, mert ellenkező esetben a visszautazási költségeket, sőt még a gyermek mellé adandó kísérő költségeit is a mulasztó szülőknél kell megteríteni. Ezzel egyidejűleg értesítik az osztrák gyermekeket tartó szülőket, hogy a még esedékes liszt, cukor és a hetenként járó 10 korona tartásdíj, valamint az ígért osztrák cigarettá-adomány megérkezése esetén minden egyes nevelő szülő külön-külön fog értesítést kapni, amelyben közölve lesz az az időpont is, amikor azok dr. Debó Árpád rendőrkapitánynál átvehetők lesznek.

— Rájárt a rud Salamonra. Deutsch Salamon szabadkai máv. hivatalnokot, mint megirtuk, az U vonati csempészésekben való részvételéért a szabadkai rendőrség 2 hónapi elzárásra ítélte. Az üzletvezetés fegyelmi tanácsa — mint értesülünk — most az előléptetésből is egy évre kizárta, de nem bocsátotta el.

— Rendelet a vendéglőkről. Ma megjelent a hivatalos lapban egy rendelet, mely utasítja a vidéki árvizsgáló-bizottságokat a vendéglői étkezés szabályozásáról kiadott tavalyi rendelet végrehajtása ügyében.

— Távbeszélő előfizetők figyelmébe: Folyó évi október hó 1-én új távbeszélő-üzletszabályzat lép életbe. Az új szabályzat értelmében az éves állomások előfizetési díja a jövőben nem havonta, hanem naptári évnegyedek (január, április, július, október) után lesz fizetendő, még pedig mindig előre az évnegyed első napjáig, tehát már december, március, június és szeptember hónapokban. Az időszaki állomások díja pedig az egész bérleti időre előre esedékes. A bérleti kötelezettség általánosan egy év, mely a bekapcsolástól következő naptári évnegyedtől számít. Időszaki állomásokra nézve a bérlet tartama legalább 6 hónap és bármikor veheti kezdetét. Eves állomásoknál a bérleti kötelezettség

abban az esetben, ha az előfizető a bérleti kötelezettségnek lejártá előtt egy hónappal írásban föl nem mond, hallgatólag tovább tart. — Időszaki állomásoknál ellemben a bérlet időtartam lejártával az előfizetői viszony felmondás nélkül megszűnik és ha az előfizető a bérletet meg nem újítja, minden új jelentkezéskor más kapcsolási számot kap. A bérlet megújítása a régi bérlet lejártá előtt írásban bejelentendő.

— Földbérleti pörök szaporodása. A zombori járásbírósnál föltűnően szaporodnak a pörök a földbérleti szerződések miatt. — A gazdák nincsenek megelégedve a szerződésben megállapított alacsony bérletiösszegekkel, azért aztán minden lehető és lehetetlen címen követelik a bérletiszerződések felbontását. Igazán itt volna az ideje, hogy a kormány már egyszer nyílt állásfoglalással tisztázza a haszonbérleti szerződések ügyét. Ugyanez állapotok tapasztalhatók Szabadkán is és valószínűleg az egész ország területén.

— A szénkészlet kielégítése. A földművelésügyi miniszter értesítette a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy újabb sikerült részint Németországból, részint Ukrajnából annyi kőszént beszerezni, hogy a folyó év őszén az ország eddigi szénkészletének — mintegy 10-15 százaléka és a tavasszal körülbelül ugyanannyi lesz fedezhető. — Ezt a szénkészletet a vármegyei gazdasági felügyelőség együttműködésével és ellenőrzése mellett kívánja kiosztani az érdekeltektől szülőbirtokok között.

— Tőkeemelési Zeatán. Az elmúlt héten a következő tőkeemelésről vettünk hírt: Zeatán ált. takpr. 450.000 K-ról 900.000 K-ra.

— A Magyar Általános Hitelbank mint a Hadi Termény R. T. körzeti bizományos felhívja mindazon ellátatlanokat, akik a Városi Közélemezési Hivaltól f. évi szeptember 30-ig járó gabonára beszerzési utalványokat kaptak, hogy ezeket a kiutalási helyen f. hó 20-ig annál is inkább beváltják, mivel ezen időpontot túl a kiszolgáltatás beszünttetetik.

Szerkesztő:

BERKES MÁRK.

Nyomatott a kiadó tulajdonos, Dr. Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezet könyvnyomdája Szabadkán, Rakóczi utca 20. sz.

LIFKA-MOZI

Szerda—csütörtök

Itala Manzini

a tüneményes szépségű olasz filmdiva bemutatkozása.

Az anya

írta: Robert Bracco, Egy főúri asszony története 5 felv.

Kezdeté 1/2, 6 és 1/2, 9 órakor. Ünneppnap 3, fél 5, 6 fél 9 órakor

Értesítés

Tisztelettel értesitem a nagy érdemű közönséget hogy folyó hó 21-ikén Szabadkán a Barátok temploma mellett.

műorás és ékszerész üzletet

nyitok. Üzletemben mindenemü órát és ékszer javításokat a legjobban készíték olcsó árak mellett.

Kiváló tisztelettel

Krékits István

műorás és ékszerész

Szabadka Barátok templomamellélt

Közgazdaság.

Kereskedelmi törvény reformja. (Budapesti tudostonktól.) Rége óta húzódo kérdés, súlyos és nehéz feladat, amellyel az egymást követő kormányok adósai maradtak a nemzetnek: a kereskedelmi törvény reformja. A kereskedelmi törvény mai szervezetében nálánk, amint azt annak idején Nagy Ferenc, a kereskedelmi jog tanára és volt államtitkár kimutatt, egyik leteremkenyebb ferrása a közvetítő elem k túlzott uralmának és annak a proletározáladásnak, mely a nem kereskedelmi osztályok soraiban az utolsó negyven év alatt végbenment. Az új törvénytervezetett, melyet Kunec kolozsvári egyetemi tanár dolgozott ki, úgy tudjuk, a szaktestületek legközelebb tárgyalni fogják. Gazdakörök igényt tartanak arra, hogy e tárgyaláson résztvegyenek, mett hiszen itt mindenkinnek tehát a magyar gazdák és kisgazdáknak érdekeiről is szó van. Tóty Gusztáv igazságügy-miniszter tiszta kezéről, jószándékáról, igaz hazafiságáról a legteljesebb mértékben meg vagyunk győződve, de hogy a közérdeknek érvényt szerezhessen, ahhoz mindazoknak támogatása szükséges, kik a köz érdekét az egyes retegek érdekei fölé.

Mindennemü

könyvkötő-

munkát készít,

Berkes F. Béla

könyvkötő,

barátok templomával szemben

Rizikó nélkül!

Férjak és nők rokkant katonák özvegyek kevés befektetéssel napi 80-100 korona keresethez juthatnak. Jelentkezhetnek

Winkler Lajos és Trs-nál

I. Kölesci u. 248 sz.

Uj lécládák
gyümölcs- és főzelék-félék

esomagolásra kaphatók:

Báno és Eröder
ögnél Szabadkán.

3 kapa szőlő.

Eladó

terméssel vagy anélkül.

Cím a kiadóban.

Lonárt József

polgári és egyenruha szabó Szabadka III. Balog u. 797 sz. Elvállal polgári, egyén és magyar ruhák mértékszerinti elkészítését.

Továbbá fordításokat, átalakításokat, javítás és vasalásokat.

Vidéki megbízások elvállaltatnak és pontosan eszközöletnek. Ugyan ott egy fekete bőr mikádó báránybőr béléssel eladó.

„Ferravin“

wasas chinabor.

Erősítő szer gyengékedőknek, vérszegényeknek és lábbadozóknak. Étvágyat gerjesztő ideget erősítő s vért javító gyógyszer. Számtalan orvosi ajánlás.

Szabadkán kapható. Deesy Jenő úr gyógyszerertárában. Jelenlegi ára félliteres palaekontként 10 K. — A „Ferravin“ névre essék ügyelni.

Bérbe keresek

a várostól legfeljebb 10—15 km-re 20—35 lánecz szántó-földet.

Cím a kiadóhivatalban.

Elemi és polgári

iskolai tanulekat privátra olcsón vállalok. Cím a kiadóban.

Jóminőségű fatalpú papucsokat viszonteladók a legszebb kivitelben haphatják **Cyóri Ferencnénél, Szeged** Hajnal-utca 8. sz.

Plakátragasztó fu magas fizetéssel, ruházattal azonnal felvétetik. Bővebbet Földes ruházlet.

Eladó

egy jó forgalmu Vendéglő házzal együtt a főtéren mely 30 év óta fennáll egy gazdag bácsmegyei 20.000 lakossal bíró községben kedvező fizetési feltételek mellett.

Cím: **Béni Béla** Szabadka, Nádor kávéház

Egy jókarban levő kerékpár jutányosan

eladó.

VII kör, Erdő-utca 82. szám.

Alkalmi vétel.

21 db boroshordót 230—750 literig, 90 hektó a legtöbbet ígérőnek eladom. Megtekinthető minden vasárnap **Odry Kálmán** földbirtokosnál Bácsszenttamáson.

fogak és fog-sorok.

Valódi amerikai

Különlegességek
fogászati munkákban, aranyból és platínából, valamint arany- és platinafogak, korenk és biak, ugyszintén szájpadiás nélküli fogak. Foghúzás teljesen érzéstelenítő és fogtömések (plombázások.)

Schäffer Géza

vizsgázott fogtechnikus. Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon 56.

Használt

tankönyveket

magas áron veszünk, vagy a mostani iskolai évre szükségessékre becserejük.

Papirspárga

esomagoláshez, szállóköztesre eredeti gyári áron kapható vízálló celluluze. Ajánlatos mielőbb beszerezni.

Készlettel

Lipsitz és Lampel

könyvkereskedése, antikváriuma és papirspárga gyári raktára Szabadka, Rudics-u. 14.

A villágításirendelet

határozatait a fenylatás csökkentése nélkül csakis

Tungsram
félwattos lámpákkal

lehet betartani.

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztásu

Tungsram-lámpákat.

Kész diványok

modern

hálószobák

jutányos árban kaphatók

Czigler Gyula

butorüzletében

a barátok temploma mellett.

MENETREND

Budapestről érk. délután	1:00
éjjel	8:01
	12:24
Budapestre ind. délelőtt	4:12
délután	10:15
éjjel	1:55
	11:58
	4:17
Zomborból érk. délelőtt	10:02
éjjel	10:11
Zomborba ind. éjjel	8:14
	5:28
Ujvidékről érk. délelőtt	7:40
délután	1:21
éjjel	10:58
Ujvidékre ind. délután	1:44
éjjel	9:28
	4:26
Szegedről érk. délután	12:42
éjjel	8:00
Szegedre ind. délután	1:30
éjjel	12:06
Cservenka—Gombosról érk.	8:57
Cservenka—Gombosra ind. éjjel	4:42
Zentáról érk.	1:06
Zentára ind.	4:28
Bajáról érk. délelőtt	9:02
éjjel	9:26
Bajára ind.	7:00
	5:05
Bácssalmásról érk. délelőtt	7:45

A *-gal jelzettek gyerekeknak. Az éjszakai idő: este 6 óráig

Ujságárusító

emberek,
asszonyok,
lányok,
fiúk

havi fizetéssel,
vagy magas %-al
azonnal felvételt

nek a

DÉLVIDÉK

kiadóhivatalában.

Kocsis magas fizetéssel azonnal felvételt

Johanna szikvizgyárban Szeged

A legújabb egyhásmegyei nyomtatványok postafordultával a

Szent Antal
nyomdában

szerezhető be